

الگوی جرم‌شناسی زنان در ارتباط با فضای مجازی و جرائم رایانه‌ای

محمد سجادی سجادی^۱ / عباس شیخ‌الاسلامی^۲ / محسن واحدیان عظیمی^۳ / محسن ملکان^۴

تاریخ دریافت مقاله: مهر ۱۴۰۱ تاریخ پذیرش نهایی: آبان ۱۴۰۱

چکیده

مقدمه: با توجه به تفاوت نوع و تعداد جرائم زنان، رشد فضای مجازی در دهه‌ی اخیر و روی آوردن زنان به کسب‌وکارهای مجازی، امنیت فیزیکی بیش‌تر این فضا و در دسترس بودن آن برای همه، این موضوع به عنوان یکی از عوامل سوگیری جرائم در زنان مطرح شده است. **روش پژوهش:** این طرح به صورت تحلیلی توصیفی گذشته‌نگر و با استفاده از چک لیست و فرم جمع‌آوری داده بر روی کلیه پرونده‌های جرائم رایانه‌ای به تفکیک سال انجام شد. نرم‌افزار SPSS18 و آزمون کای دو جهت تحلیل داده مورد استفاده قرار گرفت. **یافته‌ها:** نتایج مطالعه نشان‌دهنده‌ی این بود که در چهار سال مطالعه نسبت جرائم زنان در فضای مجازی به کل جرائم زنان در مقایسه با نسبت کل جرائم مجازی به کل جرائم به ترتیب $1/3$ و $0/6$ درصد یعنی تقریباً دو برابر است. نسبت جرائم فضای مجازی زنان به کل جرائم فضای مجازی $16/6\%$ و نسبت کل جرائم زنان به کل جرائم $7/5\%$ بوده است. همچنین بیش‌ترین میزان جرم مربوط به کلاهبرداری و کم‌ترین مربوط به هک بوده است. همچنین نوع و میزان جرائم در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰ الگوی یکسانی داشته است. **نتیجه‌گیری:** عدم اختلاف معنادار جرائم حیثیتی (دسترسی غیر مجاز، هک، نشر اکاذیب و نشر تصاویر مستهجن) با سایر جرائم در این مطالعه، نشان‌دهنده‌ی این است که جرائم زنان به نحوی بوده که با نقش زنانه‌ی ایشان (مادری و همسری) در تعارض کم‌تری باشد و به نظام خانواده آسیب نزنند.

واژگان کلیدی: جرم‌شناسی؛ زنان؛ فضای مجازی؛ جرائم رایانه‌ای.

۱- کارشناسی ارشد جزا و جرم‌شناسی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران، (نویسنده مسئول)، پست الکترونیک: ms.sajjadi1988@gmail.com

۲- دکتری جزا و جرم‌شناسی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

۳- کارشناسی ارشد دادرسی ویژه جرایم رایانه‌ای مشهد، مشهد، ایران

۴- کارشناسی ارشد دادرسی ویژه جرایم رایانه‌ای مشهد، مشهد، ایران

مقدمه

جرم‌شناسی دانشی تجربه محور جهت بررسی علل بزه می‌باشد. جرم‌شناسی دانشی تجربه محور و شاخه‌ای از علوم مرکب است. از آن جایی که جرم‌شناسی بر اساس تجربه‌های قبلی تدوین شده است و با توجه به درصد قابل توجه جرائم مردان از کل جرائم و مشارکت کم‌تر زنان در ارتکاب به جرم به دلایلی همچون دوره‌های اشتغال به امور خانواده مانند فرزندآوری، به این رشته به دلیل مرد محور بودن انتقاد وارد می‌شود. (شایگان ۱۳۸۸ و حسینی ۱۴۰۰)

فمنیسیم جرم‌شناسی بیان می‌دارد که این علم سوگیری مردانه دارد و از آنجایی که جرائم زنان در نوع و تعداد با مردان تفاوت دارد، لذا لازم است جرائم با رویکرد زنانه مورد بررسی قرار گیرند. (عالی‌پور ۱۳۸۴)

دیدگاه‌های فمنیسیم لیبرالی، رادیکالی، مارکسیستی، سوسیالیستی و فرهنگی فمنیسیم در جرم‌شناسی مورد اهمیت هستند. (Burgess-Proctor 2006)

زنان به دلایل مختلفی از جمله ازدواج، نقش همسری و مادری و ماهیت این نقوش بیش‌تر از مردان به خانه و خانواده پایبند هستند و این مورد از دلایل اصلی کاهش ارتکاب به جرم در زنان است. عدم توسل به خشونت و عدم عضویت در باندهای بزه کاری از خصوصیات جرائم زنان است. سن، طبقه اجتماعی و نژاد از جمله عوامل مداخله‌گر در ارتکاب جرم زنان است. خفه کردن، مسموم کردن، سقط جنین و کودک‌کشی، روسپیگری و سرقت مخفیانه بیش‌ترین آمار جرائم و تجاوز به عنف و خشونت خانگی بیش‌ترین جرائم علیه زنان را در دنیا به خود اختصاص داده است. مجازات زنان در جرائم مربوط به خشونت ملایم‌تر و در موارد جرائم جنسی شدیدتر از مجازات مردان است. (Naffine 1995 and Daneshnari 2021)

جرم‌شناسی در زنان از نظر چهار ویژگی اساسی تعداد و درصد، تکرار، ماونت و نه رهبری و خاص بودن جرائم (مانند سقط) با مردان متفاوت است.

ورود زنان به دنیای مدرن و به دلیل ویژگی‌های مردانه‌ی دنیای مدرن، زنان برای رقابت در تجارت و کار ظاهر، نقش و رفتار مردانه کسب کرده و از نقش خانه‌داری به تدریج خارج شده‌اند. در کنار این مطلب بیان شده است که ورود زنان به دنیای مدرن با موانع جنسیت زده‌ی بسیاری روبرو بوده که این محدودیت‌ها در فضاهای رقابتی تبعیض‌آمیز و در نتیجه ایجاد مشکلات مالی باعث سوق دادن زنان به سمت جرم بوده است. (سراج‌زاده ۱۳۸۷)

با توجه به رشد فضای مجازی در دهه‌ی اخیر و روی آوردن زنان

به کسب‌وکارهای مجازی، امنیت فیزیکی بیش‌تر این فضا و در دسترس بودن آن برای همه، این موضوع به عنوان یکی از عوامل سوگیری جرم در زنان مورد بحث قرار گرفته است لذا در این مقاله میزان جرائم و انواع رایانه‌ای در زنان در شهر مشهد در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰ بررسی شدند.

روش پژوهش

این طرح به صورت تحلیلی توصیفی گذشته نگر و با استفاده از چک لیست و فرم جمع‌آوری داده بر روی کلیه‌ی پرونده‌های زنان مجرم در سال‌های ۱۳۹۰-۱۴۰۰ به تفکیک سال انجام شد. روش مطالعه کتابخانه‌ای بود. جهت جمع‌آوری داده، چک لیست و فرم‌های اطلاعاتی بر اساس کد بدون درج نام و نام خانوادگی مجرمین جهت حفظ حریم اخلاقی آن‌ها همچنین حفظ اصل رازداری، بر اساس تاریخ طراح شد.

طی بازه‌ی دو ماهه، کلیه‌ی داده‌های آماری سامانه دادگستری فضای مجازی شهر مشهد مورد بررسی قرار گرفتند. با توجه به پرونده‌ی مجرمین، فرم‌های اطلاعاتی و چک لیست‌ها تکمیل و جهت داده پردازش دسته‌بندی شدند. سپس داده‌ها جهت تحلیل وارد نرم‌افزار SPSS18^۱ شدند. برای متغیرهای کمی، شاخص‌های تحلیلی شامل تعداد، درصد، حداقل و حداکثر مورد بررسی قرار گرفتند. آزمون کای اسکوئر^۲ جهت تحلیل متغیرهای کیفی در نظر گرفته شدند. سطح معناداری با P-Value<0.005 جهت تعیین روابط متغیرها در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

از مجموع ۳۸۵۱ جرائم زنان واقع شده در شهر مشهد، ۶۲۲ مورد (۱۶/۱۵٪) در سال ۱۳۹۷، ۱۵۸۲ مورد (۴۱/۰۸٪) در سال ۱۳۹۸، ۱۰۳۷ مورد (۲۶/۹۳٪) در سال ۱۳۹۹ و ۶۱۰ مورد (۱۵/۸۴٪) در سال ۱۴۰۰ بوده است.

از مجموع ۳۸۵۱ جرائم زنان واقع شده در شهر مشهد در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰، ۳۱۰۴ مورد (۸۰/۶٪)، ۲۲۱ مورد (۵/۷۴٪)، ۱۷۱ مورد (۴/۴۴٪)، ۱۵۷ مورد (۴/۰۸٪)، ۱۰۹ مورد (۲/۸۳٪)، ۷۱ مورد (۱/۸۴٪) و ۱۸ مورد (۰/۴۷٪) به ترتیب مربوط به کلاهبرداری، جعل رایانه‌ای، دسترسی غیر مجاز، نشر اکاذیب، نشر آثار مستهجن، جعل اینترنتی و هک بوده است.

^۲ Chi Square کای دو یا کای اسکوئر

^۱ Statistical Package for the Social Sciences بسته‌ی آماری

مورد (۵۲/۱۱٪) صرفاً جعل و ۳۴ مورد (۴۷/۸۹٪) جعل و استفاده از داده معجول بوده است.

از مجموع ۱۵۷ مورد جرم در ارتباط با نشر اکاذیب در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰، ۵۲ مورد (۳۳/۱۳٪) صرفاً نشر اکاذیب و ۸۴ مورد (۵۳/۵٪)، ۱۰ مورد (۶/۳۷٪)، ۶ (۳/۸۲٪) و ۵ مورد (۳/۱۸٪) به ترتیب در راستای نشر تصاویر خصوصی و افترا، تشویش اذهان عمومی، فعالیت علیه جمهوری اسلامی و قذف بوده است.

از مجموع ۱۰۹ مورد تولید نشر آثار مستهجن در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰، ۵۹ مورد (۵۴/۱۳٪) مربوط به تولید و نشر آثار مستهجن، ۳۴ مورد (۳۱/۱۹٪) نشر تصاویر خصوصی دیگران و ۱۶ مورد (۱۴/۶۸٪) صرفاً نشر آثار مستهجن بوده است.

از مجموع جرائم رایانه‌ای، ۳۱۰۴ مورد به قصد کلاهبرداری یا در ارتباط با آن بوده است.

در آزمون تحلیل ناپارامتریک کای اسکور، هیچ کدام از انواع جرائم دسترسی غیرمجاز، هک، جعل رایانه‌ای، جعل اینترنتی، نشر اکاذیب، تولید و نشر آثار مستهجن و کلاهبرداری رابطه‌ی معناداری با زمان (سال ارتکاب) در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ نداشتند. ($p > 0.01$)

نتایج این مطالعه نشان‌دهنده‌ی این است که میزان ارتکاب به جرائم دسترسی غیرمجاز، هک، نشر اکاذیب و نشر تصاویر مستهجن در سال ۱۳۹۸ به طور معناداری از سایر جرائم پایین‌تر بوده است. همچنین ارتکاب به جرائم دسترسی غیرمجاز، هک، نشر اکاذیب و نشر تصاویر مستهجن در سال ۱۳۹۸ در مقایسه به سایر سال‌ها پایین‌تر بوده است. ($p < 0.005$) (جدول ۱)

نتیجه‌گیری

بنا به نتایج از عدم ارتباط معنادار انواع جرائم و سال ارتکاب به جرم می‌توان استنباط کرد که یا دسترسی به اینترنت و فضای مجازی در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰ تفاوت معناداری نداشته است یا در صورت افزایش دسترسی به اینترنت در طول سنوات، شکل و الگوی ارتکاب به جرم تغییر نکرده است. مورد اول در راستای نتایج مطالعات قبلی و تقویت‌کننده نظریات مطالعات قبلی و مورد دوم در تعارض مطالعات قبلی می‌باشد. لذا اینجانبان تحلیل اول یعنی عدم تغییر و افزایش معنادار دسترسی جامعه‌ی مورد بررسی به اینترنت و فضای مجازی را مورد تأیید قرار می‌دهیم.

بنا به نتایج اینکه ارتکاب به جرائم حیثیتی (دسترسی غیرمجاز، هک، نشر اکاذیب و نشر تصاویر مستهجن) در سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به طرز معناداری بالاتر از سایر جرائم نیست، در راستای نتایج مطالعات قبلی است و این نظریه را تقویت می‌کند که جرائم زنان به نحوی است که با نقش زنانه‌ی ایشان (مادری و

از مجموع ۶۲۲ جرائم زنان واقع شده در شهر مشهد در سال‌های ۱۳۹۷، ۴۵۴ مورد (۷۲/۹۹٪)، ۴۶ مورد (۷/۳۹٪)، ۴۲ (۶/۷۵٪)، ۲۷ مورد (۴/۳۴٪)، ۲۶ مورد (۴/۱۸٪)، ۱۹ مورد (۳/۰۵٪) و ۸ مورد (۱/۲۹٪) به ترتیب مربوط به کلاهبرداری، جعل رایانه‌ای، نشر اکاذیب، دسترسی غیرمجاز، نشر آثار مستهجن، جعل اینترنتی و هک بوده است.

از مجموع ۱۵۸۲ جرائم زنان واقع شده در شهر مشهد در سال‌های ۱۳۹۸، ۱۴۶۹ مورد (۹۲/۸۶٪)، ۲۸ (۱/۷۷٪)، ۲۵ مورد (۱/۵۸٪)، ۲۳ مورد (۱/۴۵٪)، ۲۲ مورد (۱/۳۹٪)، ۱۳ مورد (۰/۸۲٪) و ۲ مورد (۰/۱۳٪) به ترتیب مربوط به کلاهبرداری، نشر اکاذیب، جعل رایانه‌ای، دسترسی غیرمجاز، جعل اینترنتی، نشر آثار مستهجن و هک بوده است.

از مجموع ۱۰۳۷ جرائم زنان واقع شده در شهر مشهد در سال‌های ۱۳۹۹، ۷۹۰ مورد (۷۶/۱۸٪)، ۸۷ مورد (۸/۳۴٪)، ۶۴ مورد (۶/۱۷٪)، ۴۶ (۴/۴۳٪)، ۲۶ مورد (۲/۵٪)، ۲۱ مورد (۲/۰۲٪) و ۳ مورد (۰/۲۹٪) به ترتیب مربوط به کلاهبرداری، جعل رایانه‌ای، دسترسی غیرمجاز، نشر اکاذیب، نشر آثار مستهجن، جعل اینترنتی و هک بوده است.

از مجموع ۶۱۰ جرائم زنان واقع شده در شهر مشهد در سال‌های ۱۴۰۰، ۳۹۱ مورد (۶۴/۱٪)، ۶۳ (۱۰/۳۳٪)، ۵۷ مورد (۹/۳۴٪)، ۴۴ مورد (۷/۲۱٪)، ۴۱ مورد (۶/۷۲٪)، ۹ مورد (۱/۴۷٪) و ۵ مورد (۰/۸۲٪) به ترتیب مربوط به کلاهبرداری، جعل رایانه‌ای، دسترسی غیرمجاز، نشر آثار مستهجن، نشر اکاذیب، جعل اینترنتی و هک بوده است.

از مجموع ۱۷۱ دسترسی غیرمجاز در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰، ۱۳۵ مورد (۷۸/۹۴٪) صرفاً دسترسی غیرمجاز و ۲۰ مورد (۲/۹۲٪)، ۵ مورد (۲/۶۹٪)، ۳ مورد (۱/۷۵٪)، ۲ مورد (۱/۱۸٪)، ۲ مورد (۱/۱۸٪) و ۱ مورد (۰/۵۸٪) به ترتیب دسترسی غیرمجاز به همراه در دسترس قرار دادن اسرار خصوصی، انتشار تصاویر مبتذل و تشویق به فساد و فحشا، ممانعت از دسترسی افراد مجاز، تخریب داده‌های رایانه‌ای، سو استفاده از هویت شخصی، تشویش اذهان عمومی، پول‌شویی و رجیستری تلفن همراه بوده است. از مجموع ۱۸ مورد هک در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰، ۷ مورد (۳۸/۸۹٪)، ۷ مورد (۳۸/۸۹٪) و ۴ مورد (۲۲/۲۲٪) به ترتیب مربوط به هک جهت تحصیل مال نامشروع، موارد امنیتی و ورود به حریم خصوصی دیگران بوده است.

از مجموع ۲۲۱ مورد جعل رایانه‌ای در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰، ۱۵۷ مورد (۷۱/۰۴٪)، ۱۸ مورد (۸/۱۴٪)، ۱۳ مورد (۵/۸۹٪)، ۱۳ مورد (۵/۸۹٪)، ۹ مورد (۴/۰۷٪)، ۸ مورد (۳/۶۲٪)، ۲ مورد (۰/۹٪) و ۱ مورد (۰/۴۵٪) به ترتیب مربوط به جعل رایانه‌ای و جعل به همراه جرائم تحصیل مال نامشروع، انتشار اکاذیب، سو استفاده از مدارک شخصی و اسناد سجلیو مدارک تحصیلی، مزاحمت، تهدید و توهین، خیانت در امانت، مواد مخدر و خرید و فروش نوزاد بوده است.

از مجموع ۷۱ مورد جعل اینترنتی در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰، ۳۷

همسری) در تعارض کم‌تری باشد و به نظام خانواده آسیب نزنند. کاهش معنادار ارتکاب به جرائم دسترسی غیر مجاز، هک، نشر اکاذیب و نشر تصاویر مستهجن در سال ۱۳۹۸ می‌تواند به دلیل قرنطینه‌ی مربوط به کرونا و محدود شدن فعالیت‌های درآمدزا باشد. همان‌طور که در سال‌های قبل و در سال‌های بعد با رفع قرنطینه ارتکاب به این جرائم از نظر تعداد و درصد بیش‌تر شده است. پس می‌توان نتیجه گرفت در مضیقه‌ی مالی تمایل زنان برای ارتکاب به جرائم حیثیتی کم‌تر است و بیش‌تر به سمت جعل و کلاهبرداری که منفعت مالی بیش‌تری دارد پیش می‌رود.

عالی‌پور در مقاله‌ای در سال ۱۳۸۴ بیان داشت که جرم‌شناسی علم مرکب و بر پایه‌ی موار ارتکاب به جرم قبلی است. و از آنجایی که بنا به تجربه‌ی استقرایی، جرم‌شناسی بر اساس تجربیات مجرمانه مردان تدوین شده است، فمینیسم در جرم‌شناسی به انتقاد پرداخته است. (عالی‌پور، ۱۳۸۴)

در مطالعاتی با بررسی مورفولوژی جمجمه مجرمین در مقابل انسان‌های غیرمجرم، خصوصیات مشترک در بین مجرمین پیدا کرد و بیان داشت انسان مجرم متولد می‌شود. لذا بدلیل این خصوصیات، مردان ذاتاً مجرم متولد شده و زنان ذاتاً مجرم نیستند و جرائم زنان از خشونت بسیار کمی برخوردار است. گرچه خشونت در مواردی مانند مسموم کردن، خفه کردن و سقط جنین دیده می‌شود. لذا جرم‌شناسی زنان باید با توجه به خصوصیات مجرمانه ایشان انجام پذیرد. (Timurovich and Jurakulovich 2021) این نتیجه تقویت‌کننده‌ی نتایج مطالعه‌ی ماست.

فرانسیس هیدنسون در سال ۱۹۹۵ بیان داشت پابندی زنان به خانه و خانواده و نقش مادری و همسری از ارتکاب به جرم ایشان جلوگیری می‌کند. (Naffine 1995, Dunbar Winsor 2021, Valcore, Fradella et al. 2021)

آدلر در کتاب خواهران مجرم بیان داشت که جرائم زنان با خروج ایشان از نقش خود در خانواده و ورود به دنیای مردانه، نقش و خصوصیات مردانه گرفته است به طوری که خشونت و استفاده از اسلحه گرم در جرائم زنان رو به افزایش است. (سراج‌زاده، ۱۳۸۷) این مطلب در تعارض با نتایج ما است به طوری که جرائم در بازه‌ی ۴ ساله سوگیری نداشته است.

در مقابل سیمون در کتاب زنان و جرم بیان می‌دارد که زنان با توجه به موقعیت‌های اجتماعی و موقعیت‌های اقتصادی خصوصیات جرم‌شناسی متفاوتی دارند. این نتیجه قویاً در راستای نتایج مطالعه‌ی ماست بدیت ترتیب که اولاً در طول سنوات جرم‌گیری به سمت خشونت پیش نرفته است و ثانیاً میزان زیادی از جرائم اینترنتی

کلاهبرداری و کسب مال نامشروع بوده است. (سراج‌زاده ۱۳۸۷) لذا در جامعه‌ی مشهد با توجه به چهارچوب‌های اجتماعی، جرائم با خصوصیات و گسترش ذکر شده در نتایج بوده و انتظار می‌رود در آینده نیز از همین الگو پیروی کند.

در بررسی جرم‌شناسی از دیدگاه روانشناختی شخصیتی بیان شده است که که جرائم زنان اکثراً حیثیتی و به صورت منافی عفت و بی بند و باری است و به فروپاشی خانواده می‌انجامد یا پس از فروپاشی خانواده شکل می‌گیرد. این مطلب در جامعه‌ی آماری ما صادق نبوده و مخالف نتایج ما است. (Cowie 1968) (Hayes, Freilich et al. 2016)

نوری در مقاله‌ای با بررسی مجرمان زندان مرکزی اصفهان نشان داد الگوی جرائم زنان و مردان متفاوت است. همچنین الگوی جرائم در زنانی که خودکشی داشته‌اند متفاوت از زنانی که خودکشی نداشته‌اند بوده است. (نوری، ۱۳۷۸)

معظمی در کتاب خود با موضوع بررسی جرم‌شناختی جرایم زنان، جرم‌شناسی زنان را در تفاوت از مردان گزارش کرده است به طوری که همسر کشی در زنان تقریباً ۵ برابر مردان دگرکشی (غریبه کشی) در زنان یک چهارم مردان و فرزند کشی در زنان تقریباً دو برابر مردان بوده است. (معظمی ۱۳۸۳)

ملکمیان در مقاله‌ای در سال ۱۳۸۸ عوامل اجتماعی مؤثر بر جرم را مورد بررسی قرار داد که وضعیت اقتصادی، خصوصیات خانوادگی، مذهبی و محل زندگی از عوامل مؤثر مداخله‌گر در ارتکاب به جرم در زنان بودند لیکن تعلقات اجتماعی رابطه‌ی معنی‌داری با ارتکاب به جرم نداشته است. (ملکمیان، ۱۳۸۸)

جربانی در مقاله‌ای در سال ۱۳۸۹ با بررسی آماری جرایم زنان ایران از نظر تعداد و الگوی جرم بیان داشت گرچه میزان جرم در زنان طی دو دهه‌ی اخیر افزایش دو برابری داشته است لیکن نسبت جرائم زنان به جرائم کل ثابت مانده است و الگوی ارتکاب به جرم بر اساس الگوس سنتی بوده بیش‌تر بر جرائم اخلاقی، جنسی و مواد مخدر تمرکز دارد. (جربانی، ۱۳۸۹)

این مطالعه به دلیل بررسی کل جرائم نه فقط جرائم رایانه‌ای قابل قیاس جزء به جزء با نتایج مطالعه‌ی ما نیست لیکن اولاً در بازه‌ی ۴ ساله‌ی مورد بررسی مطالعه‌ی ما، تعداد جرائم رشد معناداری نداشته و ثانیاً جرائم اخلاقی، جنسی و مواد مخدر در جرائم رایانه‌ای تعداد بسیار کمی داشته است.

پیشنهاد می‌گردد مطالعه‌ای مشابه جهت بررسی جرائم کلی زنان مشهد جهت بررسی جزء به جزء الگوی جرائم کلی در مقایسه با جرائم رایانه‌ای صورت بگیرد.

جدول شماره ۱- انواع جرائم زنان به تفکیک نوع جرم و سال ارتکاب

انواع جرائم	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۷-۱۴۰۰	درصد کل
دسترسی غیرمجاز	۲۱	۱۸	۵۰	۴۶	۱۳۵	۷۸/۹۴
دسترسی غیرمجاز و انتشار تصاویر مبتذل و تشویق به فساد و فحشا	۰	۱	۲	۲	۵	۲/۹۲
دسترسی غیرمجاز و در دسترس قرار دادن اسرار خصوصی	۶	۱	۶	۷	۲۰	۱۱/۶۹
دسترسی غیرمجاز و تخریب داده‌های رایانه‌ای	۰	۰	۱	۱	۲	۱/۱۸
دسترسی غیرمجاز و پولشویی	۰	۰	۱	۰	۱	۰/۵۸
دسترسی غیرمجاز و سو استفاده از هویت شخصی	۰	۰	۲	۰	۲	۱/۱۸
دسترسی غیرمجاز و ممانعت از دسترسی افراد مجاز	۰	۱	۱	۱	۳	۱/۷۵
دسترسی غیرمجاز و تشویش اذهان عمومی	۰	۲	۰	۰	۲	۱/۱۸
دسترسی غیرمجاز و رجیستری تلفن همراه	۰	۰	۱	۰	۱	۰/۵۸
جمع موارد	۲۷	۲۳	۶۴	۵۷	۱۷۱	۱۰۰
هک و تحصیل مال نامشروع	۱	۲	۱	۳	۷	۳۸/۸۹
هک و امنیتی	۵	۰	۱	۱	۷	۳۸/۸۹
هک و خصوصی دیگران	۲	۰	۱	۱	۴	۲۲/۲۲
جمع موارد	۸	۲	۳	۵	۱۸	۱۰۰
جعل رایانه‌ای	۲۵	۱۵	۷۱	۴۶	۱۵۷	۷۱/۰۴
جعل و انتشار اکاذیب	۵	۴	۲	۲	۱۳	۵/۸۹
جعل و تحصیل مال نامشروع	۱۱	۲	۱	۴	۱۸	۸/۱۴
جعل و مزاحمت تهدید توهین	۱	۰	۴	۴	۹	۴/۰۷
جعل و مواد مخدر	۰	۰	۱	۱	۲	۰/۹
جعل و خیانت در امانت	۱	۰	۲	۵	۸	۳/۶۲
جعل و خرید و فروش نوزاد	۰	۱	۰	۰	۱	۰/۴۵
جعل و سو استفاده از مدارک شخصی و اسناد سجلی مدارک تحصیلی	۳	۳	۶	۱	۱۳	۵/۸۹
جمع موارد	۴۶	۲۵	۸۷	۶۳	۲۲۱	۱۰۰
جعل اینترنتی	۵	۱۱	۱۴	۷	۳۷	۵۲/۱۱
جعل و استفاده از داد معجول	۱۴	۱۱	۷	۲	۳۴	۴۷/۸۹
جمع موارد	۱۹	۲۲	۲۱	۹	۷۱	۱۰۰

۳۳/۱۳	۵۲	۱۰	۲۰	۵	۱۷	نشر اکاذیب
۶/۶۷	۱۰	۵	۳	۲	۰	نشر اکاذیب و تشویش اذهان عمومی
۳/۸۲	۶	۳	۰	۲	۱	نشر اکاذیب و فعالیت علیه جمهوری اسلامی
۵۲/۵	۸۴	۲۱	۲۲	۱۸	۲۳	نشر اکاذیب و نشر تصاویر خصوصی و افترا
۳/۱۸	۵	۲	۱	۱	۱	نشر اکاذیب و قذف
۱۰۰	۱۵۷	۴۱	۴۶	۲۸	۴۲	جمع موارد
۱۴/۶۸	۱۶	۱۰	۳	۲	۱	نشر آثار مستجهن
۳۱/۱۹	۳۴	۱۲	۱۰	۵	۷	انتشار تصاویر خصوصی دیگران
۵۴/۱۳	۵۹	۲۲	۱۳	۶	۱۸	تولید و نشر تصاویر مبتذل
۱۰۰	۱۰۹	۴۴	۲۶	۱۳	۲۶	جمع موارد
۱۰۰	۳۱۰۴	۳۹۱	۱۹۰	۱۴۶۹	۴۵۴	کلاهبرداری
	۳۸۵۱	۶۱۰	۱۰۳۷	۱۵۸۲	۶۶۲	جمع کل

- پیشگیری از جرم، ۴(۲): ۱۱۹-۱۴۰
- سراج‌زاده، سیدحسین. و نوریخس، افروز. (۱۳۸۷) "بررسی رابطه توسعه اقتصادی و اجتماعی با جرم زنان در ایران"، مطالعات اجتماعی - روان‌شناختی زنان (مطالعات زنان)، ۳(۶): ۳۱-۵۳ شایگان، فریبا. (۱۳۸۸). "جنسیت و پیشگیری از جرم"، مطالعات پلیس زن، ۲(۱۱): ۱۳۹-۱۵۱.
- عالی‌پور، حسن. (۱۳۸۴). "فمینیسم و جرم‌شناسی"، مطالعات راهبردی زنان، ۸(۳۰): ۵۰-۷۲.
- ملکمیان، لینا. و شریفیان، سعید. (۱۳۸۸). "بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر جرم در زنان زندانی"، پژوهش اجتماعی، ۵(۲): ۱۴۳-۱۶۹.
- نوری، ابوالقاسم. و بردبار، غلامرضا. (۱۳۷۸). "بررسی ویژگی‌های شخصیتی و جمعیت شناختی مجرمان زندان مرکزی اصفهان" دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۱(۲): ۴۹-۶۲
- Amanda Burgess-Proctor. (2006). "Intersections of Race, Class, Gender, and Crime: Future Directions for Feminist Criminology", *Feminist Criminology*. January 1, <https://doi.org/10.1177/1557085105282899>
- Daneshnari, Hamidreza. & Elnaz Nesari Javan. (2021). "The Semiology of Women victim's Image in Iranian Films", *Criminal Law Research Journal*. 12(2): 131-158.
- Dunbar Winsor, K. (2021). "Staying with the social project: A review of Feminist Criminology", *Social & Legal Studies* 30(3): 469-488.
- Hayes, B.E., J.D. Freilich & S.M. Chermak (2016). "An exploratory study of honor crimes in the United States" *m Journal of Family Violence* 31: 303-314.
- Naffine, N. (1995). *Gender, crime and feminism*, Dartmouth Aldershot.
- Timurovich, K.A. & K.O. Jurakulovich (2021). "gender determination based on craniometric examination of the skull in forensic criminology", editor coordinator: 248. Aldershot: Dartmouth, c1995. 1-48.
- Valcore, J., H.F. Fradella, X. Guadalupe-Diaz, M.J. Ball, A. Dwyer, C. DeJong, A. Walker, A. Wodda & M.G. Worthen. (2021). "Building an intersectional and trans-inclusive criminology: Responding to the emergence of "gender critical" perspectives in feminist criminology", *Critical Criminology* 29: 687-706.
- Wadsworth, M.E.J. "Delinquency in Girls. By Cowie John, Cowie Valerie and Slater. Eliot (Cambridge Studies in Criminology, Vol. 23, Edited by Radzinowicz. Leon) Pp. x+ 220. (Heinemann, London, 1968.) Price 50s", *Journal of Biosocial Science*, 1.3 (1969): 276-280.
- جربانی، حمید. (۱۳۸۹). "بررسی آماری جرائم زنان ایران با تأکید بر محکومیت به حبس"، *مجله حقوقی دادگستری*، ۴(۷۲): ۹۱-۱۱۷.
- حسینی و دیگران. (۱۴۰۰). "تجربه‌محوری، تلاشی برای کاهش جرم در نظام عدالت کیفری انگلستان"، *فصلنامه علمی رهیافت*

Female Criminology in Relation with Cyberspace and Cybercrime

MohammadSajjad Sajjadi, Abbas Sheikholeslami, Mohsen Vahediyani Azimi, Mohsen Malekan

Abstract

Introduction: Considering the difference in the type and number of crimes committed by women, the growth of cyber space in the last decade and women trend toward online businesses, its more physical security and its availability for everyone, this issue is considered as one of the biasing factors of women crimes.

Methods: This retrospective descriptive study was conducted on all computer crime documents divided by year. Data analyzed using SPSS18 software.

Results: The study showed that women's cyberspace crime ratio to the total women's crime in comparison with total cyberspace crime ratio to total crime was 1/3 and 0.6 respectively (almost double) in the four years of study. The proportion of women's cyber crime out of total cybercrime was 16.6% and women's total crime out of total crime was 7.5%. Moreover, the maximum crime was related to fraud and minimum was related to hacking. There were no significant difference between other crime patterns.

Conclusion: The lack of significant differences between honor crimes (unauthorized access, hacking, publication of lies and publication of obscene images) with other crimes in this study indicates that women's crimes are in conflict with their feminine role (motherhood and wife) to be less harmful the family system.

Keywords: Criminology, Women, Cyberspace, Cybercrime.